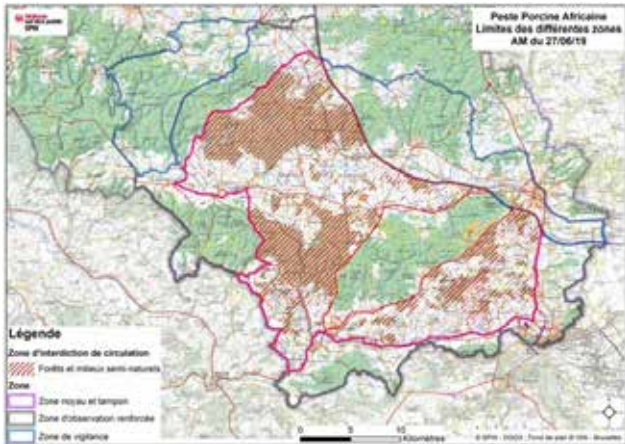

Over everzwijnen

Afrikaanse varkenspest

Bossen die niet toegankelijk zijn buiten de straten (rood gearceerd), tenzij in enkele zeer specifieke gevallen, bijvoorbeeld gemandateerde personen.

Voor de start van het nieuwe jachtseizoen heeft de Waalse overheid een nieuw besluit goedgekeurd rond de bestrijding van everzwijnen in het besmet gebied. De overheid streeft, binnen het geheel van het besmet gebied, de versterkte observatiezone en de bewakingszone, naar een nulstand. Dat is nodig om de verspreiding van de Afrikaanse varkenspest stop te zetten en de ziekte finaal uit te roeien. De Waalse overheid wil deze nulstand bereiken tegen ten laatste eind december dit jaar.

Dat betekent dat een intensieve bestrijding aan de orde is. Vorig jaar werd ook reeds sterk ingezet op de bestrijding van everzwijnen in de versterkte observatiezone en de bewakingszone. In de loop van het jaar startte DNF gradueel ook met de bestrijding in de geïnfecteerde zone zelf.

De bestrijding wordt nu verdergezet. Binnen de geïnfecteerde zone blijft de regie in handen van DNF, en de door DNF gemandateerde personen. In de versterkte observatiezone en de bewakingszone ligt de verplichting van de bestrijding bij de jachtrechthouders. Het nieuwe besluit legt hen op om tussen 1 september en 30 november elk deel van het territorium twee keer uit te drijven in het kader van een drijfjacht. Het minimum aantallen jagers en drijvers dat daarvoor nodig is, wordt gespecificeerd afhankelijk van de grootte van het territorium. De jachtrechthouder krijgt de verplichting opgelegd om voor 1 augustus de jachtkalender en de kaart met de verschillende delen die worden uitgedreven (in totaal het volledige jachttrevier) door te sturen naar DNF. Na de drijfjacht moeten binnen de 48 uur een aantal gegevens worden gemeld: het aantal jagers en drijvers, de uitgedreven gebieden tijdens de jacht-

dag, het aantal waargenomen en geschoten everzwijnen. De geschoten everzwijnen mogen uiteraard niet worden geconsumeerd maar moeten in hun geheel naar een verzamelcentrum worden gebracht, met respect voor strikte biosanitaire maatregelen.

Jachtrechthouders die de verplichtingen niet volgen krijgen een boete. Daarnaast kan DNF in dat geval dan zelf de bestrijding organiseren op hun territorium na 1 november. DNF krijgt ook de bevoegdheid dit te doen bij jachtrechthouders die de verplichtingen wel naleven maar waar desondanks nog teveel everzwijnen aanwezig zijn in vergelijking met het afschot.

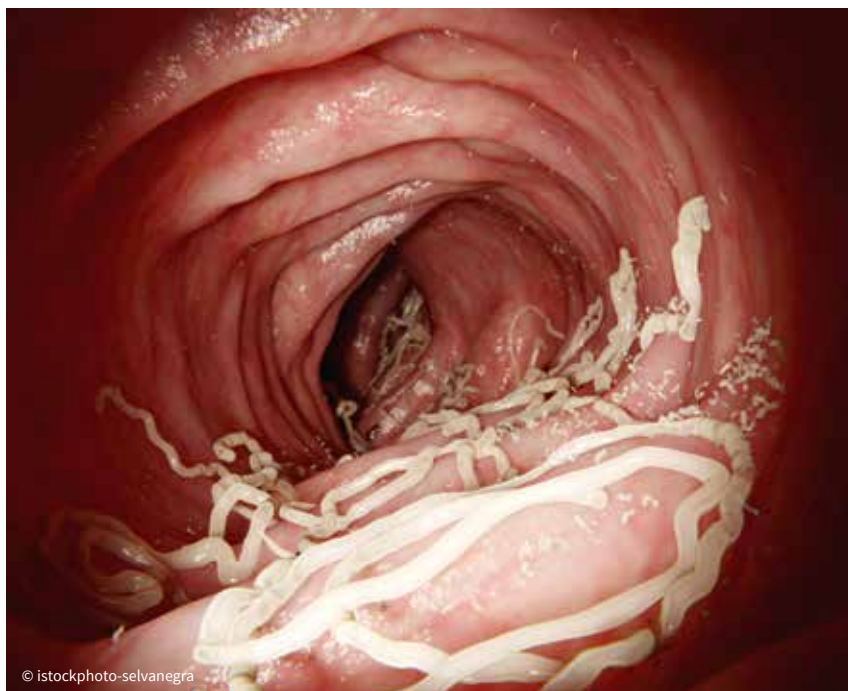
Maatregelen rond de reductie van everzwijnen op de rest van het Waalse grondgebied zijn niet meer in het besluit opgenomen. Deze zullen deel uitmaken van een ander besluit, dat op het moment van het schrijven van dit artikel nog moest worden gefinaliseerd.

Op 27 juni werd overigens ook een nieuw besluit rond de toegankelijkheid geldig. Een deel van de bossen in de geïnfecteerde zone, die sinds april 2019 terug toegankelijk waren onder voorwaarden, zijn vanaf 1 juli tot minimaal 14 september opnieuw verboden terrein buiten de straten.

In Vlaanderen heeft het Agentschap voor Natuur en Bos een eerste voorstel van een noodplan Afrikaanse varkenspest klaar. Dit plan vermeldt welke maatregelen nodig zijn ter preventie van een uitbraak van de Afrikaanse varkenspest bij everzwijnen en welke noodmaatregelen aan de orde zijn bij een uitbraak van Afrikaanse varkenspest bij everzwijnen. Het noodplan wordt verder op punt gesteld op basis van de input van de verschillende actoren, waaronder ook de jachtsector. We houden u op de hoogte.

► Tekst: Kathleen Vanhuysse

Trichine-onderzoek praktisch haalbaar

© Tim Deketelaere

Wat is trichine?

Trichine of *Trichinella* is een microscopisch kleine parasitaire worm. Deze kan voorkomen bij verschillende zoogdieren (onder andere everzwijn, vos, varken en paard). Dieren die besmet zijn met de parasiet zien er niet ziek uit. Wel kunnen ze gedragsveranderingen vertonen zoals minder actief zijn. De volwassen wormen leven in de wand van de dunne darm van de gastheer en zijn levendbarend. De larven doorboren de darmwand, kapselen zich in het spierweefsel in en kunnen daar jaren overleven.

Mensen kunnen besmet worden door het eten van rauw, onvoldoende verhit of onvoldoende ingevroren vlees dat ingekapselde trichinelarven bevat. In vlees dat voldoende verhit wordt tot in de kern (kerntemperatuur boven 70 °C) en/of voldoende lang wordt ingevroren (minstens 10 dagen aan -23 °C of 20 dagen aan -15 °C) zorgt trichine niet langer voor problemen. Roken of pekelen volstaat niet om alle trichinesoorten te doden. De wormen zijn niet zichtbaar met het blote oog.

Bij een besmetting komen de larven vrij in de maag, en dringen ze de wand van de dunne darm binnen. Daar groeien ze uit tot volwassen wormen. Dit proces leidt vaak tot symptomen als misselijkheid, buikkrampen, braken en diarree. Vrouwelijke wormen produceren na vijf dagen nieuwe larven. Deze migreren doorheen het lichaam, en kapselen zich vervolgens in spiercellen in. Symptomen die optreden bij deze fase zijn koorts, nachtzweeten, spierpijn, zwelling rond de ogen en moeheid.

De klachten kunnen weken tot maanden aanhouden. Soms zijn de symptomen mild of zelfs niet of nauwelijks merkbaar, maar ze kunnen ook zeer ernstig zijn. Sommige mensen houden aan een infectie blijvende klachten over zoals zenuwstoornissen en pijn. De ziekte kan zelfs dodelijk zijn, meestal als gevolg van hartfalen.

Wettelijke verplichting van het trichine-onderzoek op everzwijn

Everzwijnen kunnen besmet zijn met trichine. In Vlaanderen moeten everzwijnen worden getest op trichine vooraleer je ze kan aan-

bieden of verkopen aan derden (de eindverbruiker). Lever je het wild aan een erkende wildverwerkingseenheid, dan moet deze wildverwerkingseenheid het onderzoek laten uitvoeren. Wil je het everzwijnenvlees zelf consumeren, dan is een trichinetest niet verplicht. Maar uiteraard is het ten zeerste aangeraden om deze test wél uit te voeren, in het belang van de eigen gezondheid en die van je huisgenoten. In 2018 werd er effectief een geval van trichine vastgesteld bij een in België geschoten everzwijn.

Een haalbare oplossing voor een trichine-onderzoek

Jammer genoeg was een trichinetest tot voor kort niet echt praktisch haalbaar. De meeste labo's hadden geen interesse om de test uit te voeren. En wie wél een labo vond om een trichine-onderzoek uit te voeren betaalde hiervoor een vaak aanzienlijke prijs. HVV pleitte enkele jaren geleden reeds bij ANB voor een praktisch haalbare oplossing. ANB gaf vervolgens aan dat de dierenarts die de staalname verricht om te testen op andere dierziekten gratis ook een trichinestaal zou kunnen nemen. Het bleef daarbij de verantwoordelijkheid van de jager om dit te laten analyseren. Het echte knelpunt werd daardoor jammer genoeg niet aangepakt.

Vervolgens zijn enkele pioniers vanuit de Limburgse Jagersvereniging en de Antwerpse Jagersvereniging in gang geschoten. Zij zochten en vonden praktische oplossingen in een lokale context. Stalen werden ingezameld en gingen voor onderzoek naar een labo. Aanvankelijk gebeurde het onderzoek in Nederland. Sinds de uitbraak van de Afrikaanse varkenspest echter, aanvaardden Nederlandse labo's onze Belgische stalen niet meer. Dus moesten deze pioniers op zoek naar een oplossing in het binnenland. HVV zette mee de schouders onder dit project, om een oplossing naar Vlaams niveau te tillen. We zijn dan ook gaan informeren bij de erkende trichinelabo's naar haalbare oplossingen. Vanuit twee labo's hebben we een positief resultaat ontvangen.

- CER, een groot geaccrediteerd trichinelabo in de omgeving van Marche-en-Famenne (Wallonië), trok na de gesprekken de prijs voor een onderzoek gevraagd door een gekwalificeerd persoon gelijk met de prijs van het onderzoek op vraag van een slachthuis. Dit betekent een forse daling van de prijs van het onderzoek voor particulieren (gekwalficeerde personen). Stalen mogen gegroepeerd worden aangeboden op voorwaarde dat de facturatie en de rapportering naar één persoon kan gaan.
- SERVACO, een geaccrediteerd trichinelabo uit Wetteren, liet weten dat zij rekenen met een tarief per onderzoek (maximum 10 stalen per onderzoek). Zij staan er absoluut voor open dat jagers gegroepeerd stalen aanbieden, opnieuw onder voorwaarde dat de facturatie en de rapportering naar één persoon kan gaan. Op die manier kunnen jagers de prijs per analyse sterk drukken.

Beide systemen hebben hun verdienste. Groepering van stalen zal de kostprijs in beide gevallen drukken. Werken met inzamel-punten kan dus een belangrijke meerwaarde bieden. Enerzijds zijn er bestaande lokale inzamel-pun-

ten zoals dit van WBE De Zwarte Beek in Heusden-Zolder. Anderzijds kunnen WBE's die zich (intern of met andere WBE's) organiseren naar de toekomst hun leden een aantrekkelijke prijs bieden voor een trichine-onderzoek, zeker in geval de stalen per 10 naar SERVACO worden verstuurd. Naast de prijs is echter ook het tijdsinterval tussen afschot en resultaat van het trichine-onderzoek van belang. Wachten tot er 10 stalen binnen zijn is dan ook niet altijd haalbaar. Bij CER is de kostprijs per staal voor kleine hoeveelheden stalen heel schappelijk, zodat ook hier een oplossing mogelijk is.

Tabel 1: Prijzen (in €) per staal voor het trichine-onderzoek bij SERVACO en bij CER. De weergegeven prijzen zijn exclusief btw. Staalname en transport/verzending wordt uitgevoerd door de jager (gekwalficeerd persoon) en is bijgevolg niet inbegrepen in de prijs.

AANTAL STALEN	PRIJS PER STAAL (SERVACO)	PRIJS PER STAAL (CER)
1	37.31	11.67
2	18.66	6.42
3	12.44	6.42
4	9.33	6.42
5	7.46	6.42
6	6.22	6.42
7	5.33	6.42
8	4.66	6.42
9	4.15	6.42
10	3.73	5.50
11	6.78	5.50
12	6.22	5.50
13	5.74	5.50
14	5.33	5.50
15	4.97	4.95
16	4.66	4.95
17	4.39	4.95
18	4.15	4.95
19	3.93	4.95
20	3.73	4.40

Hoe een trichinestaal te nemen?

Een staal voor trichine-onderzoek moet bestaan uit minimaal 100 gram weefsel. Het staal moet samengesteld zijn uit minimaal 3

deelstalen spierweefsel, namelijk één van de voorpoot, één van het puntje van de tong en één van het middenrif (spierachtig gedeelte van het middenrif tegen de rugzijde).

Doe de deelstalen samen in een waterdicht steriel zakje en kleef hierop een etiket met vermelding van de noodzakelijke gegevens zodat de stalen afzonderlijk kunnen worden geïdentificeerd. Per everzwijn heb je dus één zakje met minimaal 100 gram weefsel. Vacuüm verpakken is niet verplicht maar wel een meerwaarde, zeker bij verzending via de post. Door een staal vacuüm te verpakken verhoogt ook de levensduur van het staal. Het labo CER vraagt dat de stalen niet worden ingevroren. Bevroren stalen insturen is wel mogelijk bij SERVACO. Dit maakt het gemakkelijker te wachten tot je 10 stalen hebt. Uiteraard is het daarbij noodzakelijk dat het vlees niet wordt geconsumeerd vooraleer het resultaat beschikbaar is en aangeeft dat geen trichinen aanwezig zijn. Een goede communicatie en traceerbaarheid is hier dus zeker op zijn plaats.

LJV ontwikkelde een demofilmpje hoe je correct een trichinestaal neemt. Dit kan je bekijken op ons youtube-kanaal via <https://youtu.be/bMgreSDV3uQ>.

Bij het staal moet je steeds een ingevuld aanvraagformulier voor de analyse vinden. Deze invulformulie-

ren zijn voor beide labo's te vinden op het ledenportaal van HVV (www.hvvintranet.be) onder de 'file-manager': 'Algemeen' - 'Specifiek voor leden' - 'trichine-onderzoek'.

Procedure van analyse

Een groepering van stalen kan je binnenbrengen in het erkend trichinelabo. Je kan het staal zelf binnenbrengen tijdens de opningsuren of dit verzenden met de post. Bij verzending met de post is het aangeraden een envelop met

bubbelplastic te gebruiken en/of de stalen vacuüm getrokken te verzenden, zodat lekken niet optreden en de stalen heelhuids op bestemming geraken.

Het resultaat wordt per email kenbaar gemaakt aan de contactpersoon voor de groepering van stalen. Dit gebeurt één tot drie werkdagen na aankomst in het labo. Bij een groepering van stalen is het dan aan de contactpersoon om dit resultaat mee te delen aan de jagers die de stalen hebben aangeleverd.

Met dank aan de pioniers die op zoek gingen naar praktische oplossingen voor het trichine-onderzoek: Johan Craeghs, Ludo Fastré, Karel Vanlauwe en Johan Broeckx en aan het FAVV voor de informatie en aftoetsing rond het protocol van staalname.

► Tekst: Kenniscentrum HVV

Onze winkel is volledig vernieuwd met onze schietsimulator als paradepaardje !

Kom zeker eens langs tijdens onze
OPENDEURDAGEN

Vrijdag 13 september 2019

Zaterdag 14 september 2019

Zondag 15 september 2019

van 9u30 tot 20u00

**10 %
korting***

 Venatu-Outdoor - Steenweg op Mol 102 in 2300 Turnhout
0488/26 04 91 - www.venatu.be - info@venatu.be

* Op alle aankopen tijdens de opendeurdagen en op vertoon van deze kortingsbon. Wapens en munitie worden enkel verkocht aan personen die 18+ zijn en in het bezit zijn van een geldige vergunning. Erkenning 2/1/18/01